

МАҲМУМОТ		
[процент ҳисобида]		
бирчиринг стун — раёислар, иккинчиги стун — бир кунлиги ўсиш, учинчиги стун — мавсум бошқанд бер		
Оржоникидзе	0,1	100,2
Калинин		100,2
Чирчик	1,5	85,3
Куйи Чирчик	2,5	74,7
Янгийла	0,5	72,0
Урта Чирчик	3,8	71,3
Бўстонлик	0,7	70,8
Чиноз	1,2	70,6
Бўка	1,4	69,0
Оқдўрғон	1,6	62,6
Пискент	1,8	49,9
Юзори Чирчик	2,6	47,0
Оҳангарон	1,2	33,3
Бенобод		
Ҷами	1,7	75,4

ХАЛҚ КОНТРОЛИ

ВАРАКА № 152

СЪЕЗДУ КПСС —
УДАРНЫЙ ТРУД!

• ТЕЖАЛГАНИ
— НАҚД БОЙЛИК
• НАЗОРАТЧИЛАР
ДАЛА КЕЗГАНДА
• ИЛҒОРЛАР ТАЖРИБАСИ—
УМУМХАЛҚ МУЛКИ
• ЕМ-ХАШАК ТАЛОН-
ТАРОЖ ҚИЛИНМАСИН

ОҲАНГАРОН цемент комбинатида юқори навланги цемент маҳсулотини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. КПСС XXV съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган комбинат пешқадамлари ўзaro мусобақани кун сайин авж олдиришди. Улар маҳсулотнинг сифатига алоҳида эътибор бериб, халқ назоратчиларига кўмаклашмоқдалар. Суратда: еме-мастер Т. Рафиқов, пех машинисти Василий Буджерак ўртоқлар. И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

НАЗОРАТ ВА МУСОБАҚА

КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездини мўъосиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисидаги қарорида мусобақа шартларининг муваффақиятли бажарилиши учун зарур шарт-шароитларни яратиб бериш, ишлаб чиқариш фаолияти билан боғлиқ бўлган масалаларни ўз вақтида ҳал этиш алоҳида таъкидланган. Бу вазифани ринс бажарилишига халқ назоратчилари қандай ҳисса қўшишмоқдалар!

Холбўта ДУШАБОВ:
— МЕН Оққўрғон районидagi Хамид Олимжон номи колхозда 32 йилдан бери шофер бўлиб ишлайман. Дала ишларининг вақтида бажарилиши, маҳсулотнинг тешиб олиниши ва етказиб берилиши кўп ҳолатдан биз, шоферларнинг ғайратига боғлиқ.

Айниқса тежамкорлик масаласига эътибор берамиз. Шоферлар ўртасидаги мусобақа якулиниб, ғолиблар аниқланганда уларнинг ёниги, мойлаш материалларидан тежаб-тежаб фойдаланиш, юк машиналарининг капитал ремонтсиз ишлаши ҳисобга олинади. Бу жиқатдан хаммасини Хамид Абдуллоев, Жайлов Оқбугаев, Эшқул Бутубоев, Турсункул Тулаев, Эшқул Иброҳимовлардан ўрнал ола эрийдими.

Юк машиналари ва бошқа марказдаги тракторлар гаражда сақлана бошланганда сўнг иш анча яхшиланиди. Утган йилининг олти ойи давомида 14 та юк машинасини учун 66614 литр бензин сарфланган бўлса, бу йил олти ой мобайнида 16 юк машинасини учун 57 минг 898 литр ёниги сарф бўлди. Юк машинасини кўпайган бўлишига қарамай 8716 литр бензин иқтисод қилиб қолинди. Утган йилининг олти ойи мобайнида қишлоқ хўжалиги техникасини учун 291 минг 654 литр ёкиги сарф бўлган эди. Шу йилининг олти ойи давомида эса жами техника учун 239 минг 514 литр ёкиги ишлатилди.

Пактайланда маҳсулоти даладан бошланди. Биз, шоферлар якулиниб йилининг мўл «ок олтин» ҳосилини йиғиб-териб олишга мўъосиб ҳисса қўиш учун меҳнат иқтисоди ва тежамкорлик учун курашини авж олдирамиз.

Ҳолит РАҲАБОВ — «Кўкорол» совхозининг механик ҳайдовчиси: — Назоратчи — бошқаларнинг қамчилигини кўрсатиш ва масала ҳал бериш учун аввало, ўзи маънавий ҳуқуққа эга бўлиши керак. Демократияни, у меҳнатда бошқаларга намуна бўлиши лозим. Ана шунда у ўзи зиммасига юклатилган жамоатчилик топиригини ҳам яхши уйдalayди.

Назоратчи — механик-ҳайдовчи ҳар бир минутнинг қадрига етиши, бошқаларни ҳам шунга даъват этиши зарур. Агар терим машинасини бир соат бекор туриб қолса, бир тонна пахта терилмай қолди, демекдир.

Шунингдек, тайерлов пунктларида, ҳам назорат ишларини пухта ташкил этиш лозим. Пактаиларнинг транспортлари жоёлаш пайтида ҳар бир процент ҳисобидан лозал қрим килограммдан пахта ноубуд бўлса, у холда область бўйича бутун маъсум давомида 12 минг тонна пахта қўтирилган бўлдики, бу катта-кичик хўжаликнинг йил давомида етиштирилган пахтасига тенгдир. Биз буни унутмаслигимиз керак.

Мен бу йил ўз машина билан 250 тонна пахта теришга аҳд қилдим. Бу аҳднинг уадасидан чиқиб учун машинага техник қаровни яхши йўлга қўйиб, ҳар бир минутдан умули фойдаланиб ишлайман.

ОММАВИЙЛИК УЧУН

Халқ назоратининг кучи унинг оммавийлиги ва ишчиллигидир. Шунинг учун ҳам биз текширув рейдларининг принципаи бўлишига, унинг патикаларини кенг оммага билдириб боришга ҳаракат қиламиз.

Текширув натижалари масаланинг аҳамиятига қараб район халқ назорати комитетининг йиғилишларида, шунингдек, коммунистлар ва меҳнатқашларнинг умумий мажлисларида, ишлаб чиқариш кенгашларида муҳокама қилиб борилади. Масалан, ўтган 1.5 йил ичида 200 га яқин турли хил текширувлар ўтказилди. Шундан 27 таси партия ва совет органларида, 56 таси район халқ назорати комитети йиғилишларида, 34 таси ишлаб чиқариш коллективларида муҳокама қилинди.

Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, халқ назоратига партия раҳбарлигини яхшилаш масаласи қўрилган область актив районимизда халқ назоратининг оммавийлигини янада яхшилашда муҳим аҳамиятга эга бўлди. Маскур актив қарори район бошлангич партия ташкилотлари ва халқ назорати гуруҳларида муҳокама этилди.

Умуман, халқ назорати органларининг иштини сифат жиқатдан яхшилаш масаласи партия ташкилотларининг биро ва йиғилишларида тез-тез тилга олинаётир. Шу йилининг ўзига райондаги 35 бошлангич партия ташкилотларида халқ назорати гуруҳларининг ҳисоботлари эшитилди. Ютуқларни кўрсатиш билан бирга камчиликлар рўй-рост очиб ташланди. Ил-

гор методлар кенг пропаганда қилишга тавсия қилинди. Районимиздаги «Северний мак», «Коммунизм», А. Никитин, Охунбобоев номи колхозлар, металл конструкция, тақриба-механика заводларида халқ назоратининг оммавийлиги ва ишчиллиги айниқса намунали йўлга қўйилган. Бу хўжалик ва корхоналарда назоратининг оммавий-сиёсий формаларидан кенг фойдаланилмоқда. Шунингдек, деворий газета, «Чақмоқ», «Сигнал» каби варақалар тез-тез чиқариб турилади.

Биз халқ назорати ишларини янада яхши йўлга қўиш, унинг оммавийлигини таъминлаш мақсадига район «Машъал» газетаси ва маҳаллий радиошунтириш тармоғидан фойдаланамиз. Ойда бир марта «Машъал» газетасининг халқ назорати саҳифаси чиқариб турилади.

Бу йил районимиз қишлоқ хўжалиги меҳнатқашлари олдида катта ва маъсулиятли вазифа турини. Биз пахта йиғим-теримининг муваффақиятли ўтказилиши учун қизғин тайергарлик кўрдик. Ҳар бир хўжалик участка, бригадалар бўйича маъсум таъйергарликнинг аҳволи ўрганилди. Шунингдек терим машиналарининг ўз вақтида ва сифатли режонт қилиниши алоҳида назорат ўтказилди.

Пахта хирмонлари, ёниги қарши кураш восталари, машиналари учун ёкиги запаслари ва бошқа масалалар бўйича ҳам текширув ўтказилди. Аниқланган камчиликларни ўз вақтида тугатиш бўйича чора-тадбирлар кўрилди.

Районимизда 167 та халқ назорати гуруҳлари бор. Ҳар бир гуруҳда ўзининг назорат стендига эга. Унда назоратнинг самаралари амалга оширилган тадбирлар ўз аксини топади.

Шуни ҳам айтиш керакки, айрим халқ назорати гуруҳлари назоратининг оммавийлиги ва самарадорлигини таъминлаш учун барта усуллардан етарли даражада фойдаланмаптилар. Бунга мисол қилиб Ёноров номи ўқув-тақриба хўжалиги, Қарл Маркс номи колхоз, «Трул» фабрикасини халқ назорати гуруҳлари фаолиятини келтириш мумкин.

Уларда халқ назорати зирани, деворий газета, фототрипнастар қўйилмоқда. Маҳаллий радиошунтириш востасидан ҳам фойдаланмаптилар.

Тўғри, биз бу колхоз ва корхонада бўганимизда «халқ назорати» деб қўйилганлигини кўриб-экиб Ёноров номи ўқув-тақриба хўжалиги, Қарл Маркс номи колхоз, «Трул» фабрикасини халқ назорати гуруҳлари фаолиятини келтириш мумкин.

Бундай камчиликларнинг рўй беришида район халқ назорати комитетининг ҳам айби бор. Биз барча халқ назорати гуруҳларининг фаолияти билан тўла шугулланолмаймиз. Уларга ўз вақтида керакли маслаҳатлар берилмапти.

Яқинда область халқ назорати комитети йиғилишида районимиз назоратчиларининг фаолияти кў-

рилди. Йиғилишда биз эришган ютуқларимиз билан бирга бир қатор камчиликларимизни ҳам кўрсатиб ўтилди. Меҳнат ишқиссини яхшилаш, хўжаликнинг бюрократизми ва сансалорликка қарши кураш борасида қўшмича тадбирлар ишлаб чиқиш топирилди. Шунингдек, халқ назоратчиларининг тақриба алмашиш семинарларини тез-тез ташкил этиб туриш тавсия этилди.

КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXV съездини мўъосиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарори биз халқ назоратчилари зиммасига ҳам алоҳида маъсулият юклатилди.

Ҳозир ана шу қарор мўъосабати билан колхоз ва совхозлар, ишлаб чиқариш-коллективларда, ўз зиммаларига янги маъбурият шартлари белгиланмоқда. Халқ назоратчилари ҳам ўз соҳалари бўйича маъбуриятлар олмақдалар. Улар резервлар, имкониётларини қидириб топиш ва ана шу йўл билан умумхалқ социалистик мўъосабасида актив иштирок этиш учун курашадилар.

Ҳадемай, далаларда йиғим-терим аянига чиқади. Шу мўъосабат билан қўшмича назорат постлари тузилади. Назоратчиларимиз етиштирилган «ок олтин» ҳосилини тез ва соз териб олинишини таъминлаш, терим агрегатларининг умумли ишлашига эришиш учун барча тадбирларни амалга оширишмоқда.

Х. ҒАФФОРОВ,
Ўрта Чирчиқ район халқ назорати комитетининг раиси.

Сергей Эзмаев ийибарга чиқди. Кўзойнагини тақдида, лекцияни ўқишга киришиб кетди. У ёзувдан қўзини узмас, залдаги одамлар унинг сўзларига қулоқ соялтириш, йўқми, бу ҳақда асло ўйлаб кўрмас эди. Қуруқ гаплар тингловчиларнинг меъдасига тегди. Залда гала-говур кўтарилди. Бас қилинг, қисқароқ бўлсин! Лекин Эзмаевнинг парвойи фалак эди.

— Гапни қўзаверманг, десак ҳам қулоқ солмайдми, мана бўлмаса, — деди назоратчилардан бири ва қайчсини ишга солди...

А. Холдинов чизган расм.

НАЗОРАТ ПОЧТАСИ

Халқ назорати почтасига ҳар кун қўлаб хат-хабарлар келиб турипти. Назоратчи-муҳбир съезддаги социалистик мўъосабасини авж олдириш илғорлар ва уларнинг иш тақриблари, халқ хўжалиги соҳасида эришилган ютуқлар ҳақида ёзиш билан бирга олға қараб ҳаракат қилишнинг таъкидлик қилаётган камчиликлар ҳақидаги мақолаларини ҳам йўлламоқдалар.

Пискентлик муҳбир Эрматали Ҳабибалиевнинг қуйидаги икки мақоласида ободончиликка эътибор берилган раҳбарлар, халқ мулкига кўз олайтирган шахслар таъкид қилинган.

**БОШЛАНДИ-Ю
ТАШЛАНДИ...**

... Эсонбой отанинг уйига қўшни райондан меҳмонлар келиб қолди. Қадридонлар гурунглашиб ўтирдилар, сўнгра шаҳар маъназига сайр қилиш учун отландилар.

Улар Охунбобоев номи маданият ва истироҳат боғига кириб келишди. Дафъатан боғ анча салобатли кўринар эди. Ота-хоналар сўрида ўлтириб, чой ичишди. Сўни боғни айланимоқчи бўлдилар.

— Ия, бу ҳовуз учун қовланганми, сув қўйилмаган-ку? — Ҳовуз эмас, — уялиб жавоб берди Эсонбой ота, — биласиз, Пискент полковники билан машхур. Шунинг учун бу ерда кураш майдони учун жой қўйилмамоқчи эдилар.

— Қойил-э, — дейишди меҳмонлар истеҳзоли кўлиб, — пискентликларнинг ҳафасаласига бади.

Шу пайт меҳмонлардан бирининг нигоҳи баланд қилиб кўтарилган бетон деворларга тушиб қолди.

— Вуниси нимаси? Эсонбой ота уялгандан қизариб кетди. «Ойни отак билан яшириб бўлармиди, тўғрисиини айтмасаман-да», ўйлади у. Сўнг бу ерда Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлганлар учун ёдгорлик ўрнатилиши лозимлиги

ни, лекин иш бошлангач, ташлаб қўйилганлигини афсуслик билан сўзлади. Меҳмонлар тупроққа қорилиб етган турли хил қурилиш материалларини кўриб, юрак-юракдан ачиндилар.

Давлатнинг неча минг сўм пули сарф этилган-ку бу ерга! Наҳотки ҳеч қимнинг юраги ачимадими? Кураш майдонининг аҳволини қаранг. Қўнил учун, бирорта скамейка ҳам қўйилмапти. Ҳамма ёқда гишт, тош уюмлари. Қурилатган ёлғорун атрофига турли хил гул қўчатлари экилган. Лекин, уларнинг қилиниши қиладиган эъзамат қани? Гўздор ўрнида чакалазор пайдо бўлиб қолтипти.

Боғда иккита чойхона бор. Лекин, чойхонада дам олиш учун шароит йўқ. Қизил бурчак ташкил этилмаган.

Ота-хоналарнинг эътирозлари ўринли эди. Афтидан бу боғни обод қилиш масаласи раҳбарларнинг ёлдан чиққан қўринадиди. Шундай эмасми?

Биз эришган ютуқларимиз билан бирга бир қатор камчиликларимизни ҳам кўрсатиб ўтилди. Меҳнат ишқиссини яхшилаш, хўжаликнинг бюрократизми ва сансалорликка қарши кураш борасида қўшмича тадбирлар ишлаб чиқиш топирилди. Шунингдек, халқ назоратчиларининг тақриба алмашиш семинарларини тез-тез ташкил этиб туриш тавсия этилди.

КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXV съездини мўъосиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарори биз халқ назоратчилари зиммасига ҳам алоҳида маъсулият юклатилди.

Ҳозир ана шу қарор мўъосабати билан колхоз ва совхозлар, ишлаб чиқариш-коллективларда, ўз зиммаларига янги маъбурият шартлари белгиланмоқда. Халқ назоратчилари ҳам ўз соҳалари бўйича маъбуриятлар олмақдалар. Улар резервлар, имкониётларини қидириб топиш ва ана шу йўл билан умумхалқ социалистик мўъосабасида актив иштирок этиш учун курашадилар.

Ҳадемай, далаларда йиғим-терим аянига чиқади. Шу мўъосабат билан қўшмича назорат постлари тузилади. Назоратчиларимиз етиштирилган «ок олтин» ҳосилини тез ва соз териб олинишини таъминлаш, терим агрегатларининг умумли ишлашига эришиш учун барча тадбирларни амалга оширишмоқда.

Х. ҒАФФОРОВ,
Ўрта Чирчиқ район халқ назорати комитетининг раиси.

ОБЛАСТЬ ХАЛҚ

КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

ҲУЖЖАТЛАР ҚАНИ?

Қишлоқларимиз чиройи кундан-кунга гўзаллашиб бормоқда. Янгидан-янг замонавий уй-жой, жамоат бинолари бунёд этилтипти. Уларини кўриб, дилинг қунайди. Лекин, ойда-сонда бўлса-да, ўзбошимчилик билан қурилатган бинолар ҳам учрайди.

Пискент пахта заводи (директори И. Абдурахмонов, қурувчи-инженер А. Ан) территориясида лойиқа-смета ҳужжатларини ҳамда қурилиш архитектура органлари билан келишимай, хўжалик йўли билан завод бошқармаси биноси, «Ташагот-халқотрест» раҳбарларининг кўрсатмаси билан эса чойхона-шоҳона қурида бошлангичлигини халқ назоратчилари аниқладилар. Айтиш керакки, қурилиш қондалари қўпол равишда бузилган. Жумладан, хона деворлари мустаҳкамликка аҳамият берилмаган, тахта майдонча ўрнига бетон плита ётқизилган. Шунингдек, темир-бетон монолит сейсмик белбоғлар ишлатилмаган. Устки плиталар одатдаги 20—25 сантиметр таянч ўрнига 5—8 сантиметр таянчга ётқизилган. Умуман, бу каби мисолларни қўлаб келтириш мумкин.

Қурилиш участкасида иш журналлари, бўғим ва конструкторлар паспортлари, бундан ташқари бетон ва қоринжалар намуналарининг ҳужжатлари йўқ.

Бир қатор тегишли идора раҳбарлари бу камчиликларни кўриб эътибор бермадилар. Натияжада ҳужжатсиз қурилган бино талабга жавоб бермади. Ўзбошимча ҳатти-ҳаракатга чек қўйилди.

ЯНА СУВ ҲАҚИДА...

Олдиндан оққан сувнинг қадри йўқ, деганларидек баъзи шахслар водопровод сувининг қадрига етмай, нес-нобуд қилмоқдалар. Оҳангарон шаҳрида худди шундай воқеа юз бермоқда.

Маҳаллий органларнинг назорат қилмаслиги туфайли Тошкент-Ангрент темир йўли ёнида 18 гектарли, «Сантехлит» заводи зонасидаги 12 гектар шахсий қорбоғларга шаҳар водопровод тармоғининг уяитириб келинганига ақл бовар қилмайди. Уш йилдан бери ана шу жойлардаги экинзорлар водопровод суви билан сугорилмоқда.

Бу каби аҳволин бир қатор саноат корхоналари мисолида ҳам кўриш мумкин. Жумладан, 8-темир-бетон бўғимлари заводида техник совутиш учун ҳар соатда 80 куб метр сув ишлатилади. Қонда бўйича ана шу сувдан яна қайта фойдаланиш лозим. Корхона раҳбарларининг маъсулиятсизлиги, сувдан тежаб-тежаб фойдаланмасликлари туфайли ҳар соатда шунча сув оқиб-юборилмоқда.

Шаҳар «Водоканал»да сувини ўлчайдиган ускуна йўқ. Бундан фойдаланган бир қатор корхоналар сувини нес-нобуд қилиб юбормоқдалар.

Область халқ назорати комитетида бу масала кўриб чиқилди. Водопровод сувидан фойдаланиш устидан назорат ўрнатмаганили учун Оҳангарон шаҳар водоканали бошқармасининг бошлиғи Чудиновга қаттиқ ҳайфсан эълон қилди. Шунингдек, сувдан фойдаланишни яхшилаш тадбирларини белгилаш топирилди.

СЎНГГИ ПУШАЙМОН

Ҳозир боғу-тоқорларда, далаларда ийрин-шакар менао сабаботлар фарқ ишнган. Вободоҳоналарнинг баракали меҳнати билан бунёдга келтирилган ҳовал қабул пунктларига топирилмоқда. Область савдо бошқармаси ва «Облпотребсоюз» правлениеси шуни билатубриб янги омборларни ўз мўддада фойдаланишга топириш ва маъжудларнинг ремонт қилишга эътиборсизлик билан қарамолди. Масалан, Олмалик шаҳрида 3 минг тонна мена-чева синадиган омбор қурилишини шу йилининг октябр ойида поёнига етказиш лозим. Халқ назоратчиларининг текшируви шу нарсани несботладик, омбор қурилишини ўз вақтида тугатлаш учун етарли ишлар қилинмаган, Жумладан, холдионлиги ва вентилионлиги асбоб-ускуналар ҳалигача ўрнатилмаган. Беш камерадан тўрттасининг поли ҳалигача бетонлашмаган. Шунингдек, электр таъминоти, водопровод, канализация ишлари ўлда-жўлда.

Яна бир мисол. «Янгиюлторга» қарашли 1050 тонналик картошка сақлаш омбори ҳалигача маъсумга тайер эмас. Бу ердаги ҳар бири 1250 тонналик мена, узуи, полза маҳсулотлари сақловчи омборлар ҳам эътибордан четда қолган. Текширув пайтида маъкур омборларда озн-овқат моллари сақланаётгани маълум бўлди.

«Оҳангаронторга» қарашли омборхоналарда ҳам шундай аҳволин кўриш мумкин.

Область маълубот жамияти союзи 1974—75 йилларда умумий ҳажми 4200 тонна сабабот, картошка ва мена-чева сақланадиган омборхоналарнинг қурилишини охирига етказишни керак эди. Лекин, уларнинг биронтаси ҳам шу вақтгача тайер қилинмади.

Область халқ назорати комитети бу каби камчиликларни ўрганиб чиқиб, ўз ишига маъсулиятсизлик билан қараган бир қатор шахсларини жазаоллади. Шу жумладан, область маълубот жамияти союзи правлениеси раисининг қурилиш бўйича ўринбосари Ф. Бабаишвили ҳайфсан эълон қилинди. Қурилишларни ўз мўддада фойдаланишга топирилмаганили, қурилиш ишларининг сифатсиз бўганилиги учун «Узкооствроймонтаж»нинг кўма механизациялашган колоннаси бошлиғи вазифасини бажарувчи Нагорнийга ҳайфсан эълон қилинди.

ку, қардан олди экан? Милция ходимлари бун ҳам аниқладилар. Маълум бўлишича, 2-«Пискаев» совхозининг 4-бўлим тракторчиси Мурод Маъмуров кўтама-кўча дайдиб, дошфурушлик қилар экан. У фақат Рашидовнинггина эмас, бошқа одамларнинг ҳам «ҳожатини» чиқарибди.

2-«Пискент» совхозининг иккинчи фермаси қоровули С. Абдусамодов ҳам олғирлардан экан. У навабчилик қилган пайтда фермадан маккажўхори-нинг доғли етганини ўғирлашнинг одат қилиб олган. Ҳаш-наш дегунча уйига 500 килограмм маккажўхори доғи таяиб қўйибди. Абдусамодовнинг ҳаммасини Қўшбой Рисбоев ҳам «мен сендан қоламанми» деб дўстининг «изни»дан бодди.

Маълумки, бу йил ёнигарчилик бўлмаганлиги туфайли табиий ўтлардан пичан жамғариш имкониёти бўлмади. Шу туфайли маккажўхори поёси ва доғини нес-нобуд қилмай йиғиб-териб олиш гоат муҳим вазифа бўлиб қолди. Шундай экан, хўжалиқларнинг раҳбарлари нима учун назоратни қўйатиришмайдилар? Нега Улар ом-хашакнинг талон-таров қилинишга иёл «ёйиш»лабдилар?

Э. ХАБИБАЛИЕВ.

БИЗНИНГ АХБОРОТ ГУЛЛАРИ СИЗГА ПОЁНДОЗ

1975 йил — Халқаро хотин-қизлар йили. Жойларда ўтказилаётган тадбирларнинг кўпчилиги айна шу воқеага бағишланган. Кечалар, учрашувлар, суҳбатлар давомда совет хотин-қизлари босиб ўтган шонли йил ҳақида ҳикоя қилинмоқда.

Яқинда Собир Раҳимов райондаги Калинин номида меҳнатла қилувчи илгор билан гап-гап бўлди. Мақаллада меҳнатқор онахон ва она-сингиллари оғзидан «Юдуз» тивучилик фирмаси ишчиси Хури Юсуповани ҳамма таниди. У — ишлаб чиқариш илгори, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутаты, меҳнатнинг актив жавоабчили. Мақаллада хотин-қизлардан 20 ёрча, 15 ҳамшари, 20 дан ортиқ педагог, турли фан кандидатлари кўриштирилди.

Кечда сўзга чиққан агитлукчидан К. Ҳакимжонов меҳнатқор аёллар, кўп болалик оналарга ҳукуматимиз қўрсатаётган ғамхўрлик тўғрисида гапирди. Сўнг аёллар бирин-кетин сўзга чиқиб, ўз дугоналари бажарган ишлар, улар учун яратилган шарт-шароитлар тўғрисида завқлиб сўзладилар.

Олмаликда ташкил қилинган «Дилором» клубининг навбатдаги мажлисида ҳам хотин-қизлар йилига бағишланди. Бу гап-гап машғулотида янги ўқув йилини муваффақиятли бошлаган педагог аёллар ўзаро ҳамсуҳбат бўлишди.

Она-Ватан бўлмаб

БЕЛОРУССИЯ ССР. Республиканинг илгор ҳўжали- дарда бу йил мўл напон ҳосили етиштирилди. Шимо шойис- деб аталувчи бу қишлоқ ҳўжалик маҳсулотидан тўқимачи ҳам- да чеварлар турли хил кийим-кечаклар ишлаб чиқаришга ки- ришдилар. Айниқса, Ленин орденли Оршанск каноп комбинати- да ишлаб чиқарилаётган газмоллар ўзининг сифати жиҳатидан ажралиб туради. Суратда: (юқорида) Молодечненск районидан «Красний луч» колхозидан напон ўрши.

Республика Модалар уйда канопдан ишланган газмол- лардан кўйлақларнинг янги нухасини тикни ўлаштиришти Суратда: канопли газмолдан кўйлақ кийган минсклик қизлар.

Пастдаги суратда эса Ленин орденли Оршанск каноп ком- бинатининг йигирув деҳи.

П. Новаторов ва Ч. Мезен фотолари.
ТАСС фотохроникаси.

ҚАҲРАМОНЛИК ВА ГУЗАЛЛИК МАДҲИ

Ўзбекистон архитек- торлар Союзининг катта зали ҳар кунин та- мошобинлар билан га- гап бўлади. Улар мос- квалик мўкалам соҳиб- би Б. Биксикв асарларидан ташкил топан кўргазма- ни зўр кичикши билан кўздан кечирмоқдалар.

Залга рессом мўкаламни мансуб 50 га экин асар кўйил- ган. Уларнинг бири «Ветан» ва- танпарварлари мадҳи» деб ата- лади. Асарда озолиқ ва мусо- бақилик йилда дадил кураш олиб борган Ветан фарзандлари мадҳ этилган. «Юдузлар» деб номланган полотно ҳам қаҳрамон- лик мавзуга бағишланган.

Рессом ўлкамиз бўйлаб қилган севарлари давомда курган та- баиат гузаллиқларини ҳам полотно- ларга туширган. Айниқса, Ўзбе- кистонда бўлганда ўлкамиз жа- моли унга зўр илҳом бахш этган эди. Табиатидадан зақилган рессом кейинчалик «Баҳорингиз», «Хоразм», «Термиз баҳори» каби асарлар яратди. Бу полотноларни тамошобинлар кўргазма заллари- да кўришлари мумкин.

ХАНДА ОҚШОМИ

А. С. Пушкин номи маданият ва истироҳат боғи кўлиг шинавалдаги билан тўлди. Бу ерда анъанавий «Муштум» ке- часи ўтказилди.

«Муштумнинг» кўил дастурхо- ни атрофида мамлакатда чиқа- диган кўлиг сатирик журналлар- нинг вакиллари бор эди. Суҳбат авжига минган. Мухбирлар кўр- ган-кечирганларини бир-бирлари- га сўзлашиб беришляпти.

Кичик суҳбатларга кўя ва кў- шилар уланб кетди. Сатирик саҳна усталиридан Оминахон Фа- зилова, Эргаш Каримов, Бахтиёр Икhtiеров, Ҳасан Йўлдошев ва бошқалар ўз санъатларини намо- йиш этидлар.

ҲАВАСКОР АРТИСТЛАР ПАХТАКОРЛАР ҲУЗУРИДА

Бортида «Тошкент трактор заводи» деган сўзлар эъланган автобус Чиноз райондаги Оқунбобоев номи колхозининг биночиси билан кўлиг дала ший- нонига келди. Кўп ўтмай, за- вод маданият саройининг Ҳа- васкор артистлари пахтакорлар ҳузурида концерт бердилар.

Тошкент трактороззори ба- дий ҳаваскорлик тўғрисидаги коллективлари Чиноз район- даги колхозларга тез-тез келиб турадилар. Улар бу ерда кон- церт берибгина қолмай, колхоз ҳаваскорлик коллективлари ҳа- васкорлик ижрочилиги маҳорат- ларини тақомиллаштиришлари. Колхоз клублари ва маданият уйлари дала шийноларини жи- ҳозлашда қатнашадилар.

Трактор заводининг ҳаваскор коллективлари бутун пахта йи- гим-термини даври учун сайёр концертлар бериш графигини ту- зиб чиқдилар.

(ЭТАП)

ЧЕМПИОНЛАР ЧЕМПИОНИ УСТИДАН ҒАЛАБА

Утган кун Мюнхендаги олимпиада стадионидан Европа чемпионлари ку- боғи эгаси «Бовария» футболчилари билан Кубок эгалари куботи эгаси Киевнинг «Динамо» командаси ўрта- сунда ўрнатиш бўлиб ўтди. Жаҳон чемпиони деган юксак номга эга бўлган Германия Федератив Респу- бликаси терма командаси асосини ташкил этган «Бовария» қизтада энг кучли клублардан ҳисобланади. Бу команда Чемпионлар Куботи ва Ку- бок эгалари куботи совринини кўл- га кiritган, ҳалқаро мусобақаларда катта тақрибда ортирган кучли ко- мандадир.

ОЛТИН МЕДАЛЬ БИЛАН ҚАЙТИШДИ

Германия Федератив республи- сининг Гамбург шаҳрида чавандоз- лик спортни бўйича Европа биринчи- лиги мусобақалари совет спортчилари- нинг ажойиб ғалабаси билан туга- ди. СССР терма командаси состави- да катнашган «Пахтакор» кўнгилчи кишлоқ спорт жаҳияти вакили, спорт мастери Валерий Дворжанов ҳам бор эди. Тошкентлик спортчи ўз ра- қиблари қаторига яна бир йирик му- кофот — олтин медалини қўшди.

БУ ЮРТ МА ЁМҒИР

Булутларга қарата тўплардан бир неча марта ўқ узилди. Шундан сўнг Грозиядаги Дма- нис районининг жазирага ёт- ган далаларига бир ойда бери биринчи марта ёмғир қўйди.

Иккинчи кун зарарсиз кимё- вий моддалар булутларга та- қор тасвир этирилган яна ерга ёмғир қўйди. Закавказье гидро- метеорология илмий тадқиқот институти дўга қарши экспеди- цияси, отрядларидан бирининг кўч-гайратлари билан сувий равишда ёғи келтириш экспе- рименти шу тахитда ўтказил- ди. Натижа қўлиганидан эида бўлиб чиқди: далаларга етар- лича намлик тушди.

Ёғин тушириш борасиданги дастлабки тақриблар 60-ил- ларнинг бошларида институти- нинг экспериментал полигониди ўтказилган. Уша вақтда бу- лутлардаги дўл ҳосил бўлиш жараёнларига актив тасвир ўт- казиш физик асослари ва мето- дикаси ишлаб чиқилган. Ке- йинчалик Севан кўли райониди ёмғир бошланги жараёнини бошқариш тақриба — ишлаб чиқариш текшируви ўтказила бошлад. Комплекс тадқиқот- ларда Грузия, Арманистон, Москва мутахассислари қат- нашдилар. Ёз ойлари тўғли жой шартларида метеороло- гик жараёнларнинг авж олиши тўғрисида кўлигша муҳим маъ- лумотлар олинди. Дманис райони далаларига тушган ём- ғир шу тадқиқотларнинг амал- даги натижаларидан бири бў- ди.

Дманис посёлкиси
Грузия ССР.
К. ЦХОМЕЛИДЗЕ,
ТАСС мухбири.

МУЗЛОҚНИ ТЕШАДИ

Хатто экскаваторнинг пўлат чўмичи ҳаи ўйлайдиган аба- дий музлоқ қалқонини товуш... ердаи билан осонгина ўлиш мумкин. Ленинград қурилиш- никлари институтининг олима- лари ер қазийдиган маши- нага шундай вибрововуш қурил- маси ўрнатдилар.

Қаттиқ ерга ботирилувчи ме- ханик куракка алоҳида вибра- торлар энергияси ерда бера- ди. Совуқлик метни қилиб юборган қалқон иснб, ишчи- лигини йўқотиши ва дарз кетиши учун шу энергия киёф. Шу тахитда музқуда келтирилган «аргуарлик» туғилган ер ва қояи ерларнинг баъзи тур- ларини олдиндан портлатиб ко- ниятмай қазийверишга имкон бе- рад.

Универсал чўмичли экскава- тор шимолда газ қувири ёти- зувишларга дастлабки имтихо- нини муваффақиятли тоширди. Синовларнинг қўрсатишча, ян- гилик ер қазувчи машиналар ниятлаш доирасини анча ке- нгайтиради, энг муҳими эса қи- шда уларнинг иш унумини оши- ради.

Н. КРУПЕНИК,
ТАСС мухбири.
Ленинград.

ҚУРУҚЛИКНИ АФЗАЛ БИЛАДИГАН... БАЛИҚ

Мадагаскар ородининг жану- бий соҳилида сув қайтган пай- ларда сакрогич баллиқларни ку- риш мумкин. Бу ғалати манжу- родининг узунлиги 5 сантиметр- дан ошмасида бир метрдан эида баландликка сакрай олади. Сак- рогич баллиқ ерда яшашга шу қадар қўниққанки, сувда бир- бир ярил соат ушлайди қолса нафаси бўғила бошлайди ва мити бошини сувдан чиқариб тоза ҳаво олиб туради. Денгиз суви қуртарилган пайларда шу ола туслати сакрогич баллиқ ўсимлиқларини баландда жой- лашган ялдиларига чиқиб на- фасини ростлайди. У қуруқлик- да ҳашаротларини чаққон тутиб ейди.

«Периодический кельрейтер» деб аталувчи шу баллиқни қад- имги даврининг омон қолган асортларидан бири, сувдаги ҳаётдан ердаги ҳаётга ўтиш бў- гиши, деб ҳисоблашляпти. Рус табиғийшуноси П. С. Паллас 1770 йилда биринчи бор шу ба- ллиқ турини баён қилганди.

(ТАСС).

УЛЬТРАТОВУШНИНГ ЯНА БИР «ХУНАРИ»

Дон ва озиқ-овқат омборла- рида қаламушга қарши кураш қийинчиликларидан бири шуки, кўпчилик захирли дорилар одам ва ҳайвон ҳаёти учун хатарли- дир. Қаламушлар эса баъзи за- харли дориларга қарши иммуни- тет ҳосил қилганлигидан улар қор қилмайвер. Америкадаги «Родекс Интернешнл» фирмаси бу проблемани янги ҳал қил- ди. Фирма ишлаб чиқарган ультратовуш тебранишлари ҳо- сил қилувчи асбоб, «Ньюсон» журналининг ёзишча, қала- мушнинг фалаж қилиб қўяди. Бу тебранишлар одамлар ва уй ҳайвонларига зарар қилмайди. (ТАСС).

ИНСОН МЕҲРИ

Ойдин Ҳожиева бутунги кунда ўзига хос услубда эса оладиган ўз овозига эга бўлган шонра си- фатиди яхши танилиб қолди. Унинг шеърят муҳлисларига тухфа этган «Шабнам», «Мен се- ван қўшин», «Тонгги шудринг», «Зар қоял қиз ва қўш» ва иж- хоти биз сизларга таништираётган «Орозу гули» китоблари унинг ижод бўлларининг маҳсулидир.

Ғафур Ғўлом номиди адаби- ёт ва санъат нашоти 1975 йил- да нашр этган «Орозу гули» тўп- ламин кўп йиллик ижодий ишлари- нинг маҳсули эканлиги сезилиб турибди. Негаки, ундаги кўлигша шеърлар ва ў шеърлардаги ён- қилар анча таниқлашган. Мушо- хадалар теран, мулоҳазали. Ёнг муҳлими Ойдиннинг ҳаёт ва инсон ҳақидаги мулоҳазалари шонрога налб билан, меҳр-муҳаббат билан баён қилинган.

Нисонини улутлаш, унинг олижа- нооб қалди олимпиада олимпиади ҳисси ошанинг мушарроф, бегубор меҳрини тўла самимийлиги, таби- ийлиги билан бадий ифодашди Ойдин шеърларига катта таъсирли қўл бахш этди. Хуллас, Ойдин ин- сонни тасвирлар экан, биринчи на- батда ана шу инсоннинг инсоний муҳаббатини қаламга олади. Ин- сонга инсонга қараб унга меҳри- ни, муҳаббатини чуқур маъмури- поэтик мисралардан ижор қилади.

Самолётлар гашлаб ўтган қат қаб кўфт қабулар Булутларга ағнайдиган чарх уралди бээрмон... Кўз узолмай бокор онам... хорғиналдин унитар.

Юрагига кўйилган сумбидил халқон. Юрагига кўйилган шунда ҳузур-ҳаловат. Эслаб қолар сумаласка унитарган бугдойин ҳам. Арқичадан сув олганча. шонилари бегона... Офтобда айвон сари мушсе, меҳнатқор онам. Шонра она меҳнатининг азизли...

тин, унинг ҳаммша бегона, ин- мийдир вела, кинининг ўйлаб, қайтириб, меҳрини ҳаммша фар- занларига нэзор этмоқ ниятида юрган бир дақиқа қўриқини ана шундай самимий тарзда тас- вирлайди. Тасвир ва шонр ярат- ётган образнинг табиийлиги эса кўз олдимизга онанинг ҳақиқий заҳматқор қиёфасини гавдаланти- рад.

Баҳорининг инсон қалбини лар- зага солувчи гузал табиати ҳам шонра қаламиди чиройли образ- лар оранди шонр унга таъинлиг бопин ишлатиб унга Батан, де- ган тушунчани аниқлади. Ниҳо- н, Ғўбек қалқининг бегис меҳ- натқилиги, ў яшаган ерлар ва шаҳарларни қилим-қилиги шон- раининг Батан тушунчасини бокор сари келтирилади. Улар Батан урушн йиллари ҳақида шонр ярат- ган шонра Батан деган тушунча- ни ялзаб чўқуруқ аниқлайди. Уни кенг маънода тушунади. Ёнги Батан деганда, бутун Совет Итти- фодининг бегон ва чексиз кенгли- ги ҳаёлидан ётади. У «Улуғ Ва- тан» деб аталган шеърда, ана шу улкан мавзунга ҳаи бир мисра- дамирига сингдира олади.

Чинакам ижодкор. Учин Батан тушунчасини ана шу маънода эг- турушунини ўзига киёф эт- тайди. У ана шу кенглиги ва

юртига бўлган муҳаббатни жуда қисқа ва солда мисраларда ҳақи- қий бадийи формада ифода этиб бериш лозим. Назаримизда «Улуғ Ватан» шеъри ўз олдиға қўйган ана шу вазифини бажара олган. Натижада Улуғ Ватан ур- шининг дастлабки йилларидаги қийинчиликлар ва уни сабот ол- лан ентган совет кишиларининг жасорати ва матонатини бутун борлиги билан ифода эта олади.

Ойдин Ҳожиева шеърларида меҳнат мадҳи, уни улутлаш, совет жаҳиятида меҳнатнинг чинакам- га заҳиқа айланганлиги ҳаётий мисраларда ифода этилади. Ёрта тонгда бу афр нахазорини тўлдирар, Бу зақилар саломига топилмайдил урчов-тош.

космонавтар ҳақида жуда кўи шеърлар ва достонлар яратилди. Ойдиннинг достони эса булардан маълум даражада фарқлорди. Лирик кечинмалар руҳида ёзилган бу достонда космосга учган со- рамонинг она юртва бўлган қа- ринчи ва ани вақтда унинг беҳад буюк парвози тасвирланади.

Айланб юргандай ленинка идрок — Умидли оламнинг солдон хавоси! Зулматлар бағрини этмонда чоп-чок. Ўзбекистон ўган — Анбар парвози!

Ана шу юксак гол ва бегон юрт- га муҳаббат туғилуш ва бутунг ба- дийи ифодаси достонни ўқимали- чидашга сабаб бўлган омиллар- дан биридир.

Шуни ҳам айтиш керакки, Ой- диннинг илзаниш жараёнларини биз юқорида анча мураккаб деб таъкидлаб ўтдик. Шу маънода унинг бу жараида яратган табиий- лига шеърлари борин, ҳаи улар чинакам бадийликдан узоқроқ. Шонраининг бадий жиҳатдан олиқ, сандал бериши лозим бўлган шеърларни қўздан кечирганимиз- да бутунг асосин сабаби шонра- инг ҳаётни чуқуруқ ўрганмаган- лиги эса баъбатан мавзу шонрага нотанишлиги натижада майдон- га келганлиги сезилди.

Ниҳоят, тўпламда ушунинг мад- ҳиямиз шеърлари, чинакам инсон меҳнатини улутлаш ўрнига, унинг натижасини айтиш билан унга та- саниволар билдириш каби нўфе- лар ҳам учрайди.

Ойдин шеъринида яхши ижод қилиб келаяпти. Бига шонраининг бутунг маъсулият билан тақдим қилган китоби унинг ҳаи ижод бўлида кўлигша яхши поэтик на- муналарини тухфа этишига шонч тугилляпти. Ишонамизки, Ойдин шеърят муҳлисларининг бу ишончини оқлайди.

Е. ЯКВАЛХУЖАЕВ.

ҚИШЛОҚ СПОРТЧИЛАРИ СПАРТАКИАДАСИ

Тўйтадаги «Юбилей» стадиониди област «Усельхозтехкиз» бирлаш- масининг биринчи спартакиада- си бўлиб ўтди. Бир ҳафта давомиди спортчилар воқелиб, шахмат-шеша, ГТО кўпқураш, енгил атлетика, тош кўтариш, фарғоҳча кураш турлари бўйича беллашдилар. Шахматчи Анатолий Лл, полвоилар Хетай, Юган, Меньшиковлар спартакиада чемпиони бўлдилар. Ушумокамда ҳисобиди 68 очко ўтланган Қўян Чиринг қолмадаси биринчи ўрни- ни эгаллади. Ёрта Чиринг вакиллари 55 очко билан иккинчи, чинозликлар 55 очко билан учинчи ўрнини олишди.

ГТО НИШОНДОРЛАРИ

«Комсомольская правда» газетаси соврини учун ГТО кўпқурашн ко- лексиники област фииал мусобақа- лари Чиринида икки кун давом этди. Мусобақаларда Олмалик, Ангрен, Бес- обод, Янгобод, Чиринг ва бошқа ша- ҳарларнинг вакиллари иштирок эти- дар. Фииал мусобақалари бешта бос- қичининг ҳаммасида бир йўла бўлиб ўтди.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

(«ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») Орган Гашкентского обкома КП Ўзбекистана и областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, №26. ТЕЛЕФОНЛАР